

РОЗДІЛ 1

ОГЛЯД КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

- ▶ Виклики, що стоять перед початковою школою
- ▶ Чинники якісної початкової освіти
- ▶ Мета і головні компоненти Концепції Нової української школи
- ▶ Компетентнісний підхід, ключові компетентності
- ▶ Педагогіка партнерства
- ▶ Особливості організації освітнього процесу
  - *Особистісно-орієнтована модель освіти*
  - *Формування загальнолюдських цінностей*
  - *Структура освітнього процесу*
  - *Організація освітнього середовища*

ВИКЛИКИ, ЩО СТОЯТЬ ПЕРЕД ПОЧАТКОВОЮ ШКОЛОЮ

Велике слово – ШКОЛА! Це скарб найкращий кожного народу, це ключ золотий, що розмикає пута невідомості, це шлях до волі, до науки, до добробуту. У вселюдському житті тільки той народ і бере перемогу, який має найкращу школу

Софія Русова

Виклики часу зумовили розроблення [Концептуальних засад реформування середньої освіти](#) – документа, який проголошує збереження цінностей дитинства, необхідність гуманізації навчання, особистісного підходу, розвитку здібностей учнів, створення навчально-предметного середовища, що в сукупності забезпечують психологічний комфорт і [сприяють вияву творчості дітей](#).

Які ж нерозв'язані проблеми вітчизняної системи освіти та її основоположної ланки – початкової освіти, стали поштовхом для прийняття реформаторських рішень?

По-перше, існують великі відмінності між школами, які територіально, соціально і демографічно працюють у різних умовах, що утруднює реальний доступ учнів до здобуття якісної освіти.

По-друге, все ще недостатньо розвинена мережа дошкільних закладів – це унеможлиблює обов'язкову передшкільну підготовку дітей старшого дошкільного віку. Такий стан, як засвідчує статистика, буде зберігатися у найближчі роки, тому постає потреба пошуку й інших шляхів здійснення підготовки дітей до школи.

По-третє, умови навчання дітей, особливо 6-річних першокласників, – наповнення класів, режим навчання, вимоги до приміщення, забезпечення харчуванням, матеріальна база тощо – у переважній більшості закладів освіти не відповідають психофізіологічним особливостям розвитку учнів.

По-четверте, з кожним роком збільшуються ризики погіршення фізичного та психологічного здоров'я дітей, що вимагає перегляду режиму їхньої навчальної праці, розвантаження і переструктурування змісту навчальних предметів, уникнення дублювання матеріалу тощо.

По-п'яте, значно збільшилась кількість дітей, які потребують особливого і тривалого психолого-педагогічного супроводу, логопедичної, соціальної і медичної допомоги, – до цього виклику наша школа підготовлена лише частково.

По-шосте, у сільській місцевості якість освіти не витримує конкуренції із міською, – про це свідчать результати ЗНО¹, відсутність школярів в олімпіадному русі та ін.). Школи сільської місцевості, особливо початкові, стали переважно малочисельними, а через це поглибилась потреба у впровадження інших форм навчання, штатних розписів, створення відповідного освітнього середовища.

По-сьоме, вимагає змін навчальне забезпечення – більшість підручників залишаються застарілими з огляду на інноваційні результати початкової освіти. Недостатнє виділення коштів на їх друк і застарілі уявлення замовників про функції цього виду продукції обмежує авторів у створенні повноцінної сучасної навчальної книги. У більшості випадків школи, вчителі не мають змоги самостійно обирати той або інший підручник, вони часто змушені звертатися до батьків стосовно придбання сучасної навчальної продукції².

«Потрібна докорінна реформа, що зупинить негативні тенденції, перетворить українську школу на важіль соціальної рівності та згуртованості, економічного розвитку і конкуренто-спроможності України»

ЧИННИКИ ЯКІСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Таким чином, описані та чимало інших проблемних питань очікують на вирішення найближчими роками.

Провідною метою є підвищення якості освіти

Провідною метою кожної освітньої реформи, в тому числі нинішньої, є підвищення якості освіти. Які ж чинники забезпечують якість початкової ланки загальної середньої освіти? Назвемо найвпливовіші з них:

- повне і своєчасне охоплення навчанням усіх дітей молодшого шкільного віку;
- різномічне використання досягнень дошкільного періоду;
- осучаснення та оздоровлення освітнього середовища;
- впровадження методик особистісно і компетентісно зорієнтованого навчання, виховання і розвитку молодших учнів;
- технологічність методик навчання;
- моніторинговий супровід освітнього процесу;
- адекватна підготовка педагогічних кадрів тощо³.

¹ ЗНО – Зовнішнє незалежне оцінювання.

² Початкова школа, 2016, № 6, С. 1 – 4

³ Початкова школа, 2016, № 6, С. 1 – 4

Названі чинники ураховані в [Концепції Нової української школи](#) й мають перебувати в полі належної уваги у процесі упровадження в практику положень цього засадничого документа.

У [Концепції](#) наголошено на суб'єктності учіння, необхідності оволодіння учнями способами навчальної діяльності, досвіді взаємодії з іншими людьми. *Мета* загальної середньої освіти визначена у Проекті Закону України «Про освіту».

«Метою повної загальної середньої освіти є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності».

Відповідно до загальної мети освіти, місією початкової школи є

Найціннішим результатом початкової освіти в особистісному вимірі є

різнобічний розвиток особистості дитини відповідно до її вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей, формування в неї загальнокультурних і морально-етичних цінностей, ключових і предметних компетентностей, необхідних життєвих і соціальних навичок, що забезпечують її готовність до продовження навчання в основній школі, життя у демократичному суспільстві.

здорова дитина, мотивована на успішне навчання, дослідницьке ставлення до життя; це учень / учениця, які вміють вчитися з різних джерел і критично оцінювати інформацію, відповідально ставитися до себе та інших людей, усвідомлювати себе громадянином / громадянкою України.

«Освічені українці, всебічно розвинені, відповідальні громадяни і патріоти, здатні до ризику та інновацій, – ось хто поведе українську економіку вперед у XXI столітті».

МЕТА І ГОЛОВНІ КОМПОНЕНТИ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

На які головні компоненти [Концепції](#) мають орієнтуватися вчителі початкової школи?

1. Новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві.
2. Орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм.
3. Наскрізний процес виховання, який формує цінності.
4. Педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками.

Водночас, [Концепцією](#) визначено складники, якими з боку держави та місцевої громади як повноправного учасника освіти має забезпечуватися успішна організація навчально-виховного процесу, а саме:

- ✓ Умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно.
- ✓ Децентралізація та ефективне управління, що надасть школі реальну автономію.
- ✓ Нова структура школи, яка дає змогу добре засвоїти новий зміст і набути компетентності для життя.
- ✓ Справедливий розподіл публічних коштів, який забезпечує рівний доступ усіх дітей до якісної освіти.

[Сучасне освітнє середовище](#), яке забезпечить необхідні умови, засоби і технології для навчання учнів, освітян, батьків не лише в приміщенні навчального закладу.

ФОРМУЛА НОВОЇ ШКОЛИ СКЛАДАЄТЬСЯ З ДЕВ'ЯТИ КЛЮЧОВИХ КОМПОНЕНТІВ:

/01 Новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві.	/06 Орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм.
/02 Умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно.	/07 Нова структура школи, яка дає змогу добре засвоїти новий зміст і набути компетентності для життя.
/03 Наскрізний процес виховання, який формує цінності.	/08 Справедливий розподіл публічних коштів, який забезпечує рівний доступ усіх дітей до якісної освіти.
/04 Децентралізація та ефективне управління, що надасть школі реальну автономію.	/09 Сучасне освітнє середовище, яке забезпечить необхідні умови, засоби і технології для навчання учнів, освітян, батьків не лише в приміщенні навчального закладу.
/05 Педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками.	

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД, КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Передусім, це орієнтація освітнього процесу на досягнення результату, що відображається ключовими компетентностями, але не обмежується ними.

Нині у світовій практиці ефективність освіти пов'язується з реалізацією компетентнісного підходу. Компетентнісні результати навчання учнів початкової школи визначено у попередніх документах – Державному стандарті (2011 р.), у вимогах навчальних програм (2012 р.), у вимогах до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів (2014 р.).

Однак, перехід на компетентнісні засади поки не належним чином відображено у дидактичному і методичному забезпеченні навчання, де все ще домінує знанієва компонента. Зазначимо, що стандарт 2011 року переважно орієнтував освітян на формування в учнів молодшого шкільного віку предметних компетентностей, тоді як новостворювані нормативи націлені на досягнення й ключових.

«Компетентність – динамічна комбінація знань, способів мислення, поглядів, цінностей, навичок, умінь, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність»

Сутнісні ознаки компетентності

У світовому досвіді склалось розуміння компетентності як інтегрованого результату освіти, присвоєного особистістю.

*зміщення акцентів
вироблення
і розвиток
умінь діяти,
застосовувати досвід
у проблемних умовах*

Таке досягнення передбачає зміщення акцентів з накопичення нормативно визначених знань, умінь і навичок на вироблення і розвиток умінь діяти, застосовувати досвід у проблемних умовах (коли, наприклад, неповні дані умови задачі, дефіцит інформації про щось, обмаль часу для розгорненого пошуку відповіді, коли невідомі причиново-наслідкові зв'язки, коли не спрацьовують типові варіанти рішення тощо). Саме тоді створюються умови для включення механізмів компетентності – здатності діяти в конкретних умовах і мотивів досягти результату.

*компетентність –
цілісна*

Компетентність часто тлумачать через усталені поняття: «здатність до...», «комплекс умінь», «готовність до...», «знання в дії», «спроможність», «індивідуально-особистісна рефлексивна функція» та ін. Як впливає із зазначеного вище, компетентність – цілісна, тобто ні знання, ні вміння, ні досвід діяльності самі по собі не є компетентністю.

*усунення
суперечливості
між засвоєними
теоретичними
відомостями та їх
використанням*

Компетентності дозволяють усунути суперечливості між засвоєними теоретичними відомостями та їх використанням для розв'язання конкретних життєвих задач:

- *уміти розрізняти об'єкти, ознаки, властивості;*
- *аналізувати і пояснювати причини і наслідки подій, вчинків, явищ;*
- *створювати тексти, вироби, проекти;*
- *висловлювати ставлення до подій, вчинків своїх та інших;*
- *брати участь в колективних справах; у розв'язанні навчальних завдань; оцінювати вчинки, різні моделі поведінки та ін.;*
- *користуватись певними предметами та ін.*

До ознак ключових компетентностей належать такі: поліфункціональність; надпредметність; міждисциплінарність; багатокomпонентність; спрямування на формування критичного мислення, рефлексії, визначення власної позиції.

*ключові
компетентності
пов'язують воедино
особистісне і
соціальне в освіті*

Ключові компетентності пов'язують воедино особистісне і соціальне в освіті, відображають комплексне оволодіння сукупністю способів діяльності, що створює передумови для розроблення індикаторів їх вимірювання; вони виявляються не взагалі, а в конкретній справі чи ситуації; набуваються молоді людиною не лише під час вивчення предметів, але й засобами неформальної освіти, впливу середовища тощо³.

³ Початкова школа. – 2010. – № 9

У [Концепції](#) викладені ключові компетентності, визначені «Рекомендаціями Європейського парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя» (18.12.2006). До їх числа належать такі.

СПІЛКУВАННЯ ДЕРЖАВНОЮ (З РІДНОЮ У РАЗІ ВІДМІННОСТІ) МОВАМИ									
СПІЛКУВАННЯ ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ									
МАТЕМАТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ									
ОСНОВНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРИРОДНИЧИХ НАУКАХ І ТЕХНОЛОГІЯХ									
ІНФОРМАЦІЙНО- ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ									
УМІННЯ ВЧИТИСЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ									
ІНІЦІАТИВНІСТЬ І ПІДПРИЄМЛИВІСТЬ									
СОЦІАЛЬНА ТА ГРОМАДСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ									
ОБІЗНАННІСТЬ ТА САМОВИРАЖЕННЯ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ									
ЕКОЛОГІЧНА ГРАМОТНІСТЬ І ЗДОРОВЕ ЖИТТЯ									
	ВМІННЯ ЧИТАТИ	УМІННЯ ДОНОСИТИ ДУМКУ	КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ	ЛОГІЧНИЙ ЗАХИСТ ПОЗИЦІЇ	ІНІЦІАТИВНІСТЬ	ПРОБЛЕМИ, РИЗИКИ І РІШЕННЯ	ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ	РОБОТА В КОМАНДІ	

Визначення цих компетентностей подано в тексті Концепції на с. 11 – 12.

<https://www.youtube.com/watch?v=dS84FjhsMel>

<http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konceptczyia.html>

*рівнозначність
усіх ключових
компетентностей на
всіх етапах навчання*

Важливий акцент новозмін пов'язаний із тим, що визнається рівнозначність усіх ключових компетентностей на всіх етапах навчання. Тобто, кожна освітня галузь (мовно-літературна, іншомовна, математична, природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, фізкультурна, громадянська та історична, мистецька) володіє освітнім потенціалом, необхідним для формування кожної ключової компетентності. Цей потенціал має бути реалізований наскрізно у процесі навчання кожного предмета або курсу.

Наприклад, внеском МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

у формування компетентності спілкування державною мовою є уміння, що виробляється в процесі навчання математики, – лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень;

у компетентність спілкування іноземними мовами – зіставляти математичний термін чи буквене позначення з його походженням з іноземної мови;

в основні компетентності у природничих науках і технологіях – моделювати процеси, що відбуваються в навколишньому світі;

в інформаційно-цифрову компетентність – діяти за алгоритмом та складати алгоритми;

у компетентність уміння вчитися – доводити правильність певного судження та власної думки;

у компетентність ініціативність і підприємливість – здійснювати раціональний вибір;

у соціальну та громадянську компетентності – робити висновки з отриманих результатів розв'язування задач соціального змісту;

в обізнаність та самовираження у сфері культури – естетично зображувати фігури, графіки, рисунки;

в екологічну грамотність і здорове життя – ощадливо користуватися природними ресурсами.

Наведений приклад показав, що під час вивчення будь-якого предмета чи курсу у його змісті мають бути реалізовані складники всіх ключових компетентностей.

<http://nus.org.ua/nova-ukrayinska-shkola-osnovy-standartu-osvity-shhe-odyn-krok-mety>

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА

Великого значення в Концепції набуває аспект *педагогіки партнерства* між всіма учасниками освітнього процесу.

«Якщо вчитель став другом дитини, якщо ця дружба осяяна благородним захопленням, поривом до чогось світлого, розумного, у серці дитини ніколи не з'явиться зло», – писав Василь Сухомлинський.

- ✓ Педагогіка партнерства (співробітництва) ґрунтується на принципах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості. Її метою є створення нового гуманного суспільства, вільного від тоталітаризму і офіціозу.
- ✓ Головним завданням педагогіки партнерства є подолання інертності мислення, перехід на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу.
- ✓ Це завдання реалізовується у спільній діяльності учителя й учнів, учителя й батьків, що передбачає взаєморозуміння, єдність інтересів і прагнень з метою особистісного розвитку школярів.

Принципи партнерства

Принципи партнерства в педагогіці є такими:

- *повага до особистості;*
- *доброзичливість і позитивне ставлення;*
- *довіра у відносинах;*
- *діалог – взаємодія – взаємоповага;*
- *розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);*
- *принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей)*

<https://www.youtube.com/watch?v=8VWuhwv1B2U>

Основні риси педагогіки партнерства:	навчання без примусу;	самовизначення;
	висування значущих цілей;	педагогіка конкретної дії;
ідея переборення пізнавальних утруднень у колективній творчій діяльності;	об'єднання кількох тем навчального матеріалу в окремі блоки;	використання опор;
методика «занурення»;	спільне планування індивідуального темпу навчання;	самоаналіз у процесі індивідуального і колективного підведення результатів діяльності учнів;
вільний вибір (використання вчителем на свій розсуд навчального часу для кращого засвоєння учнями матеріалу);	створення інтелектуального фону навчання;	методика випереджувального навчання;
реалізація диференційованого навчання;	колективна творча виховна діяльність (самоврядування);	активна участь дітей у контрольно-оцінювальній діяльності
ідея життєтворчості;	систематичне залучення батьків до спільної діяльності;	та інші

Залучення до спільної діяльності

Утілюючи ідеї педагогіки партнерства, вчителю необхідно використовувати в своїй роботі не тільки стандартні методи організації навчально-виховного процесу, але в більшій мірі виявляти ініціативу і будувати навчання і виховання таким чином, щоб дитина була постійно залучена до спільної діяльності.

Як інструменти педагогіки партнерства можна використовувати цікаві й захоплюючі розповіді, відверту бесіду, справедливу і незалежну оцінку, заохочення творчих успіхів, особистий приклад, зустрічі з цікавими людьми, спільний пошук рішень, спільні суспільно корисні справи, благодійні акції тощо

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Особистісно-орієнтована модель освіти

У концепції окремо акцентовано увагу на упродовження особистісно-орієнтованої моделі освіти, заснованої на ідеології дитиноцентризму.

Дитиноцентризм розуміється як максимальне наближення навчання і виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей і життєвих планів.

максимальне наближення навчання і виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей і життєвих планів

Актуальними для нової української школи є такі ідеї дитиноцентризму:

- *відсутність адміністративного контролю, який обмежує свободу педагогічної творчості;*
- *активність учнів у навчальному процесі, орієнтація на інтереси та досвід учнів, створення навчального середовища, яке б перетворило навчання на яскравий елемент життя дитини;*
- *практична спрямованість навчальної діяльності, взаємозв'язок особистого розвитку дитини з її практичним досвідом;*
- *відмова від орієнтації навчально-виховного процесу на середнього школяра і обов'язкове врахування інтересів кожної дитини;*
- *виховання вільної незалежної особистості;*
- *забезпечення свободи і права дитини в усіх проявах її діяльності, врахування її вікових та індивідуальних особливостей, забезпечення морально-психологічного комфорту дитини;*
- *впровадження шкільного самоврядування, яке під свободою і самостійністю дитини передбачає виховання гуманістичних та демократичних ідей і світогляду, необхідних сучасному суспільству⁴.*

<https://www.youtube.com/watch?v=HMtHgXlazyA>

⁵ Кремень В.Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору / В.Г. Кремень. – К.: Педагогічна думка. – 2008. – 424 с.

Формування загально-людських цінностей

Пріоритетного значення в розбудові нової школи набуває завдання формувати в учнів систему загальнолюдських цінностей – морально-етичних (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей) та соціально-політичних (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність). У центрі освіти має перебувати виховання в учнів відповідальності за себе, за добробут нашої країни.

У центрі освіти має перебувати виховання в учнів відповідальності за себе, за добробут нашої країни

У здійсненні виховного процесу мають ураховуватися такі організаційні орієнтири:

- ✓ виховання не зводиться до окремих виховних занять;
- ✓ до створення виховного середовища залучається весь колектив школи;
- ✓ учитель є взірцем людини вихованої, своїм прикладом він надихає і зацікавлює дитину;
- ✓ у плануванні діяльності враховуються індивідуальні нахили і здібності кожної дитини, створюються належні умови для їх реалізації;
- ✓ співробітництво з позашкільними закладами освіти;
- ✓ активне залучення до співпраці психологів і соціальних педагогів;
- ✓ налагодження постійного діалогу з батьківською спільнотою.

Структура освітнього процесу

У Концепції представлено коментар щодо особливостей організації освітнього процесу в школі I ступеню згідно з новою структурою. Так, в початковій школі виділено два цикли навчання: перший – адаптаційно-ігровий (1 – 2 класи); другий – основний (3 – 4 класи).

Метою першого циклу навчання, відповідно до його назви, буде природне входження дитини в шкільне життя, послідовна адаптація до нового середовища. До особливостей цього циклу віднесено такі:

- навчальні завдання і час на їхнє виконання будуть визначатися відповідно до (із урахуванням) індивідуальних особливостей школярів;
- навчальний матеріал можна буде інтегрувати в змісті споріднених предметів або вводити до складу предметів у вигляді модулів;
- обсяг домашніх завдань буде обмежено;

- навчання буде організовано через діяльність, ігровими методами як у класі, так і поза його межами;
- учитель матиме свободу вибору (створення) навчальних програм у межах стандарту освіти;
- буде запроваджено описове формувальне оцінювання, традиційних оцінок не буде; найважливіше завдання вчителя – підтримувати в кожному учневі впевненість і мотивацію до пізнання.

Метою другого циклу є здійснення навчального процесу з концентрацією педагогічної уваги на формуванні в учнів відповідальності і самостійності; підготовка до успішного навчання в основній школі. Його суттєвими ознаками є:

- використання у процесі навчання методів, які вчать здійснювати самостійний вибір, пов'язувати вивчене з практичним життям, враховують індивідуальність учня;
- запроваджується предметне навчання;
- частина предметів передбачатиме оцінювання.

Організація освітнього середовища

Окрему увагу вчителів має привернути розділ Концепції, присвячений опису змін в організації сучасного освітнього середовища. У зв'язку з тим, що в шкільному житті зростає частка групової ігрової, проектної і дослідницької діяльності, мають бути урізноманітнені варіанти упорядкування освітнього простору.

Крім класичних варіантів класних кімнат доцільно використовувати новітні, наприклад, мобільні робочі місця, які можна легко трансформувати для групової роботи.

Перед школою поставлено завдання відшукати окремі приміщення з відкритим освітнім простором, що дозволить розширити поле діяльності за межі класу. У плануванні і дизайні освітнього простору першорядним має бути спрямування на розвиток дитини і мотивації її до навчання.

<https://www.youtube.com/watch?v=4nnQFEDtiU>

<https://www.youtube.com/watch?v=g0r87ozOdYU>

Більше про особливості організації освітнього середовища ви знайдете у [Розділі 4](#).

Отже, розбудова Нової української школи – це довготермінова реформа, яка розпочинається вже зараз. Шлях її впровадження буде супроводжуватися суттєвими змінами всіх складників освіти. Наразі, сьогоднішні школярі мають відчувати зміни й отримати кращу якість освіти.